

Enheten för Europeiska unionen

Kommenterad dagordning för Rådet för Utrikes frågor (utveckling)
den 12 december 2014

Biståndsministrarnas möte

1. Godkännande av den preliminära dagordningen

2. Godkännande av A-punktlistan

3. Post-2015

Diskussionspunkt och ev. beslutspunkt

Post-2015 processen handlar om att ta fram en global agenda för hållbar utveckling. Post-2015 följer en egen förhandlingsprocess men är ändå innehållsmässigt såväl som politiskt nära knuten till klimatförhandlingarna och till den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering. Arbetet med utvecklingsagendan post-2015 har pågått i flera år. Vid toppmötet om hållbar utveckling i Rio 2012 fastslogs att det skulle skapas en ny utvecklingsagenda och att expertgrupper skulle arbeta med att ta fram underlag till den nya agendan för hållbar utveckling. En av grupperna - den öppna arbetsgruppen för hållbara utvecklingsmål (OWG-SDGs) - presenterade sin rapport i somras, innehållande förslag till 17 hållbarhetsmål och 169 delmål. Sverige har varit aktivt inom arbetsgruppen och fått förhållandevis gott genomslag för regeringens prioriteringar i nu föreliggande förslag.

FN:s generalsekreterare ska presentera sin syntesrapport för post-2015 i december. Många, inklusive Sverige, hoppas att generalsekreteraren ska komma med konstruktiva förslag på hur OWG:s liggande förslag ska kunna bli mer hanterbart vad gäller genomförande, kommunicerbarhet och uppföljning. Syntesrapporten kommer att bli central för de mellanstatliga förhandlingar som inleds i januari 2015, med målet att kunna anta post-2015 agendan i september.

Inom EU diskuteras utvecklingsagendan post-2015 intensivt. Rådsslutsatser som angav övergripande principer för post-2015 antogs i december 2013 utifrån Kommissionens meddelande *"Ett anständigt liv för alla: Att avskaffa fattigdom och ge världen en hållbar framtid"*. Kommissionen presenterade i juni i år sitt nya meddelande *"Ett anständigt liv för alla: från vision till gemensamma åtgärder"*, där Kommissionen lämnar förslag till EU:s position inför de mellanstatliga

förhandlingar som inleddes i januari 2015. Meddelandet har diskuterats i relevanta arbetsgrupper i Bryssel under hösten och rådsslutsatser förhandlas nu fram i gemensamma rådsarbetsgruppsmöten. Rådsslutsatserna – som eventuellt kommer antas som A-punkt vid mötet - kommer utgöra EU:s gemensamma politiska prioriteringar i de mellanstatliga förhandlingarna och ger en tydlig politisk signal om hur EU ser på post-2015 arbetet.

Regeringens ståndpunkt: Det är angeläget att en ambitiös utvecklingsagenda för post-2015 tar vid när millenniemålen upphör nästa år. FN:s öppna arbetsgrupp för hållbara utvecklingsmål (OWG) har gjort ett gott grundarbete i vilket vi nu måste ta vårt avstamp i de mellanstatliga förhandlingarna under våren 2015. Det är viktigt att se förhandlingarna om post-2015 agendan i ett brett sammanhang. Under 2015 äger även den tredje internationella konferensen om utvecklingsfinansiering och klimatförhandlingarna i Paris rum. Dessa är tre separata förhandlingar men de kommer utan tvekan att bidra till och föda in i varandra. Den svenska regeringen är mån om att det i alla dessa tre förhandlingar finns ett tydligt hållbarhets- och jämställdhetsperspektiv integrerat.

De föreliggande rådsslutsatserna har antagit en bra form då de etablerar principer som EU prioriterar samtidigt som de lämnar utrymme gällande detaljnivån vilket gör det möjligt för EU att uppträda som en konstruktiv förhandlingspartner. Regeringen gör bedömningen att vi har fått ett mycket gott genomslag för de svenska prioriteringarna i EU:s utkast till rådsslutsatser. Det finns nu ett starkt hållbarhets- och jämställdhetsperspektiv inkluderat, inklusive den för oss viktiga frågan om SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter). EU tar starkt ställning för vikten av mänskliga rättigheter och demokrati samt för rättsstatens principer. Det faktum att EU genom dessa slutsatser skickar signalen att man är en engagerad och ambitiös partner i arbetet med de nya globala hållbarhetsmålen är mycket positivt.

4. Migration, flyktingar och utveckling

Diskussionspunkt och beslutspunkt

Kopplingarna mellan migration och utveckling har kommit att stå högt på EU:s dagordning under senare tid med fördjupat samarbete samt ett flertal initiativ och möten på detta område. Kommissionen har publicerat ett flertal meddelanden följt av rådsslutsatser om migration och utveckling med fokus bl.a. på hur remitteringar, diasporainitiativ och cirkulär migration påverkar utvecklingen i ursprungsländer och hur dessa utvecklingseffekter kan förstärkas. De senaste rådsslutsatserna om migration och utveckling togs fram i juli 2013 inför FN:s högnivådialog om migration och utveckling.

Det italienska EU-ordförandeskapet har prioriterat migrationsområdet och tagit initiativ till att ta fram rådsslutsatser med fokus på migration inom EU:s utvecklingssamarbete.

Rådsslutsatserna, som ska antas som A-punkt vid mötet, understryker vikten av att maximera migrationens positiva inverkan på utveckling eftersom migration kan vara en motor för utveckling i låg- och medelinkomstländer.

Rådsslutsatserna lyfter vikten av ett koherent tillvägagångssätt gällande internt och externt fördrivna personer samt att inkludera flyktingar och personer i behov av skydd i långsiktig utvecklingsplanering. De lyfter även flyktingars och internt fördrivna personers särskilda utsatthet för bland annat sexuellt och genusbaserat våld, och betonar vikten av att förebygga och minska detta våld.

Rådsslutsatserna uppmanar Kommissionen att arbeta vidare med förslagen i rådsslutsatserna samt att ta fram ett nytt meddelande om migration i utvecklingssamarbetet till slutet av 2015 för att vidare operationalisera förslagen.

Regeringens ståndpunkt: Regeringen stödjer rådsslutsatsernas fokus på migration i utvecklingssamarbetet då detta kan bidra till att öka migrationens positiva utvecklingseffekter. Regeringen stödjer integreringen i rådsslutsatserna av flykting- och internflyktingfrågor, och i detta det heltäckande perspektivet på hur humanitär respons och utvecklingsinsatser måste samverka, samt lyftandet av frågan kring flyktingars utsatthet inte minst för sexuellt och genusbaserat våld.

5. Ebola

Diskussionspunkt

Rådet förväntas diskutera den fortsatt mycket allvarliga situationen i och långsiktiga konsekvenser för de drabbade länderna i Västafrika. EU:s ebolasamordnare, kommissionären för humanitära frågor och krishantering, Christos Stylianides, deltar vid denna punkt. Ebola kommer även att diskuteras vid rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 1 december, vid Europeiska rådet den 18-19 december samt eventuellt vid rådet för utrikes frågor den 15 december. Den huvudsakliga diskussionen inför Europeiska rådet förväntas äga rum vid rådet för utrikes frågor (utveckling).

I månadsskiftet oktober-november kom de första indikationerna på att smittspridningen kan ha börjat mattas av i vissa områden i Liberia. Samtidigt ökar smittspridningen i Sierra Leone, i synnerhet i Freetown. Även i Guinea är utvecklingen oroande och i Mali har fall konstaterats. Totalt har, enligt officiella siffror, över 15 000 smittats i de drabbade länderna, och över 5 000 har avlidit till följd av ebola. Situationen är således fortsatt mycket allvarlig i Liberia, Sierra Leone och Guinea, och behoven av samlade och samstämmiga insatser på marken är fortsatt stora. Ebolakrisen har lett till att den ordinarie vården i det närmaste har kollapsat, vilket fått svåra konsekvenser inte minst för kvinnor. En viktig fråga är behovet av alternativa vårdnadshavare för barn som har förlorat sina föräldrar i ebola.

Inga rådsslutssatser förutses.

Regeringens ståndpunkter: Regeringen välkomnar deltagande av EU:s ebolasamordnare, kommissionär Christos Stylianides, vid mötet och ser fram emot återrapportering från hans resa i Västafrika. En viktig fråga nu är uppbyggnad av hälsosystem i de drabbade länderna. Särskild tonvikt ska ges utsatta grupper som kvinnor och barn. I de diskussioner som förs om återuppbyggnad måste även långsiktiga konsekvenser och behovet av uppbyggnad av starka samhällen med motståndskraftiga institutioner beaktas. För en effektiv respons och återuppbyggnad måste politiken vara samstämmig när insatser planeras, krishantering kompletteras med långsiktiga utvecklingsinsatser samt flera politikområden och instrument bidra.

6. Jämställdhet

Diskussionspunkt

Diskussionspunkten om jämställdhet ger en möjlighet för HR/VP (EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik/vice-president i Kommissionen) Mogherini och intresserade medlemsstater att inleda diskussioner inför uppdateringen av EU:s handlingsplan för jämställdhet. Frågan kommer även att diskuteras på rådet för utrikes frågor (utveckling) i maj 2015.

Nuvarande handlingsplan, *EU Plan of Action on Gender Equality and Women's Empowerment in Development (GAP) 2010-2015*, beskriver hur EU ska integrera jämställdhet i utvecklingssamarbetet. Sverige ingår i den arbetsgrupp som tar fram förslag till ny handlingsplan för perioden 2016-2020. Arbetsgruppens nästa möte planeras äga rum i april 2015 och handlingsplanen ska antas vid rådet för utrikes frågor (utveckling) i december 2015.

Rådet bekräftade den 19 maj 2014 att jämställdhet, kvinnors egenmakt och rättigheter är grundprinciper i EU:s utvecklingssamarbete. Rådet har dock uttryckt oro över att jämställdhetshandlingsplanens genomförande varit såväl långsamt som bristfälligt. Rådet efterlyste ökat samarbete mellan medlemsstaterna, Kommissionen och EEAS (EU:s utrikestjänst) samt stärkt ledarskap och ansvarstagande hos EU och dess medlemsstater. Rådet uppmanade vidare EU och dess medlemsstater att ta fram en ny ambitiös handlingsplan för perioden 2016-2020, vilken ska ta hänsyn till den nya globala utvecklingsagendan för hållbar utveckling efter 2015 ("post-2015").

Inga rådsslutssatser förutses.

Regeringens ståndpunkt: Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ska vara en naturlig del i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och i allt EU-arbete, inte minst utvecklingssamarbetet. Ledarskap och ansvarsutkrävande måste stärkas. EU:s nya handlingsplan för jämställdhet ska vara rättighetsbaserad och relevant för samarbetet med EU:s samtliga partnerländer.

7. Privatsektorutveckling

Beslutspunkt och ev. diskussionspunkt

På mötet förväntas en andra omgång rådsslutsatser kring privatsektorn och utvecklingssamarbetet antas och diskuteras (inlägg endast vid behov). Den första omgången rådsslutsatser på området antogs på rådet för utrikes frågor (utveckling) i juni 2014 och förtydligar EU:s syn och ramverk kring utvecklingssamarbetet i relation till privatsektorn.

De föreliggande rådsslutsatserna, som ska antas som A-punkt, betonar vikten av att dela erfarenheter länderna och aktörerna emellan för att kunna katalysera den privata sektorns resurser och kunskap för utveckling. Dessutom betonas vikten av en dialog mellan de privata och offentliga aktörerna och angelägenheten av att skapa ett fördelaktigt företagsklimat i samarbetsländerna. Särskilt tonvikt läggs på företagens sociala, miljömässiga och etiska ansvar i globala värdekedjor. Rådsslutsatserna välkomnar användandet av innovativa finansieringsinstrument, särskilt ”blending”. ”Blending” innebär att gávomedel kombineras med andra offentliga eller privata medel eller lån.

De frågor som förväntas aktualiseras i diskussionen gäller EU:s ”blending” – plattform- det vill säga när gávomedel kombineras med andra offentliga eller privata medel eller lån - givet att EU:s revisorer nyligen släppt en relativt kritisk rapport kring plattformen. Den hävdar att många investeringar skulle blivit av även utan stöd från EU:s bistånd.

Regeringens ståndpunkt: Regeringen välkomnar rådsslutsatserna men har varit pådrivande för att all samverkan med näringslivet ska ske baserat på följande grundläggande principer: all samverkan med näringslivet ska bidra till fattigdomsminskning, biståndet ska vara obundet, principen om hållbart företagande (CSR) bör genomsyra all samverkan, samt att kvinnors och flickors roll i utvecklingen ska vara central. Sverige har verkat för en mer nyanserad skrivning kring EU:s arbete med ”blending” än den som återfinns i föreliggande utkast till rådsslutsatser, då regeringen har hörsammat den Europeiska revisionsrätten nyligen presenterade relativt kritiska rapport kring ”blending”. Regeringen avser fortsatt följa utvecklingen kring att använda ”blending” inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete.